

WSTĘP

Z zachowanych w całości dwudziestu ksiąg Biblioteki Historycznej Diodora Sycylijskiego, a przetłumaczonych na język polski przez zespół tłumaczy z kilku ośrodków uniwersyteckich, w roku 2013 ukazał się przekład księgi IV i XVI, a w roku 2015 księgi I. Obecnie do rąk czytelnika trafia księga II, w przygotowaniu do druku znajdują się księgi III i V. Wstęp do przekładu księgi IV z tej racji, że ukazała się jako pierwsza, zawiera ogólną charakterystykę całości dzieła Diodora, złożonego z 40 ksiąg.

W tym miejscu warto wrócić jeszcze do samego początku księgi I. Diodor upomina się w nim o wdzięczność należną historykom za to, że dzięki nim poznajemy przeszłość, a znając ją, możemy uniknąć błędów, które popełnili przodkowie. Jest więc głosicielem poglądu wyrażonego w łacińskim zdaniu: *Historia est magistra vitae*. Pogląd ten realizuje w praktyce na przestrzeni całego dzieła. Dalej podkreśla, że swoją historią obejmuje cały zamieszany świat, czyli to, co określa terminem *oikoumene*. Dodaje też, że pragnie dołączyć do swoich poprzedników i dorównać im swoim wykładem historii. Wiemy, że dorównywał im tylko wówczas, gdy szedł wiernie ich śladami. Autor zdaje też sobie sprawę, że nie jest rzeczą łatwą wydobywanie z dzieł poprzedników tego, co pożyteczne i co pozwala przystępnie odtworzyć przeszłość. Dalej mówi o tym, że nad swoim dziełem pracował 30 lat i przy okazji przedstawia jego zawartość.

Księga II należy do pierwszych sześciu ksiąg, przedstawiających wydarzenia sprzed wojny trojańskiej, traktowanej przez starożytnych jako granica między czasami mitologicznymi a historycznymi. Na początku księgi Diodor przypomina zawartość księgi I, poświęconej Egiptowi. Podobne rekapitulacje znajdujemy również w niektórych dalszych księgach Biblioteki Historycznej. Streszczeniu treści księgi I poświęca dwa pierwsze paragrafy: „W poprzedniej pierwszej księdze całego dzieła znajdują się wiadomości dotyczące Egiptu. Wśród nich są egipskie opowieści mityczne o bogach oraz wiadomości o naturze Nilu wraz z zdumiewającymi opowieściami o tej rzece, a także opis ziemi egipskiej i przedstawienie czynów wszystkich dawnych królów. Dalej opisałem budowlę noszące nazwę piramid, które zalicza się do siedmiu cudów świata. [2] Potem przedstawiłem zwyczaje i prawodawstwo, między innymi zdumiewające zwyczaje związane z egipskimi świętymi zwierzętami i zwyczaje związane ze zmarłymi. Wspomniałem również o wykształconych i z tego powodu podziwianych Hellenach, którzy

przebywając w Egipcie nauczyli się wielu pożytecznych rzeczy i przenieśli tę wiedzę do Hellady”. Na kontynent afrykański Diodor wróci jeszcze w związku z wyprawą Semiramidy do Egiptu i Etiopii. W całości krajom tego kontynentu poświęcona będzie księga III.

W dalszym ciągu księgi II przechodzi Diodor do Azji. Jej znaczną część księgi zajmuje Asyria i Indie, stąd przekład otrzymał ogólny tytuł: „Starożytności asyryjskie i indyjskie” (Assyriaká et Indiká). Przy Asyrii omówił Diodor obszernie dzieje i dokonania Ninosa i Semiramidy, postaci ważnych i wspominanych w starożytności, także w wiekach późniejszych aż do naszych czasów. Przy Ninosie warto dodać, że według Diodora był on założycielem miasta, które od swego imienia nazwał Niniwą. Sporo wiadomości poświęcił także innym krajom i narodom, zwłaszcza Scytii i Arabii. Ostatnie rozdziały poświęcone są fikcyjnym „wyspom szczęśliwym” z ich dziwnymi ludźmi, zwierzętami i przyrodą. Historyk przyznaje, czego nie czyni zbyt często, że jest to opowieść spisana z autopsji przez jakiegoś kupca podróżnika Jambulosa, skądinąd znanego tylko z jego przekazu. Z innych krajów i ludów zasługują w księdze II na uwagę Scytowie, Hiperborejczycy oraz legendarne Amazonki.

Sylwester Dworacki